24'üncü Sene | Çarşamba 29 Nisan 1931 | No. — 2412

Karagöz

ABONE:
Türkiye için seneliği 3 liradır
Ecnebî memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri:
ORHAN SEYFİ
Müessisi: Ali Fuat Bey merhum

İDAREHANESİ:
İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire : Telefon: İstanbul : 413

Nushası 3 Kuruş — CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR — **Nushası 3 Kuruş**

Karagöz Okuyucularının Bayramını Kutlular!

Karagöz — Gel Hacıyvat, bizde Milletin selâmet, Memlektin saadeti ve yeni Meclisin muvaffakiyeti için kurban keselim!

(10) Meb'usluk Yeri Açık

Terakkiperverler bu seferde açıkta kaldılar.

Meb'uslar intihabı bitti. (10) müstakil meb'us yeri açık kaldı. (30) müstakil meb'usluktan ancak (20) si rey alabildi. İstanbul, Tekirdağ, Samsun'daki müntehibisaniler hiç rey vermediler. Bunun sebebi şudur: Halk Fırkasından olan müntehibisaninin, kendi fırkasından olmıyan bir müstakille rey vermesi için onun cümhuriyetçiliğinden, lâyikliğinden, vatanperverliğinden, samimiyetinden, memlekete zararı dokunmıyacağından emin olması lâzımgelir. Yukarıdaki yerlerin müntehibisanileri böyle ağır mes'uliyetin altına girmekten çekindiler. Şimdi bu meb'usluklara Halk Fırkası namzet gösterecektir. Yeni meclis münhal mebusların intihabını beklemeden toplanacaktır. Meclisin 4 Mayıs Pazar günü toplanacağı söyleniyor.

Hacivat — Karagözüm, ğel seninle şöyle bir bayram sefası sürelim, bir kaç gün için Adayamı olur, Boğaz içine mi olur, hanği tarafı beğenirsen o tarafa gidelim, felekten kâm alalım yahu!

Karagöz — Hiç bana bakma, Hacivat!

Hacivat — Neden yahu?

Karagöz — Benim keyfiçin sarfedilecek fazla param yok!

Hacivat — Ammada cimri olmuşsun Karagöz, bu huyunu bilmezdim!

Karagöz — Zaman öyle yaptı!

Hacivat — Darılma amma, nekes insanlardan hiç hoşlanmam.

Karagöz — Ben de senin gibi mirasyedi bozuntularından hoşlanmıyorum.

Hacivat — Neden mirasyedi bozuntusu olayım yahu?

Karagöz — Neden mi, dur sana anlatayım öyleyse: Alacağını, vereceğini şöyle bir tarafa yazıp hesabını yaptın mı hiç?

Hacivat — Yo!...

Karagöz — Öyleyse bir tarafa kazancını koy, bir tarafa da masrafını, borcunu, çoluk çocuğun ihtiyacını koy, beklenilmiyen masrafları ilâve et ve bumiktardan ihtiyat için para ayır, bak bakalım, kazancından ne arttı?

Hacivat — Ne artması, irat masrafı korumuyor ki!

Karagöz — Korumuyorda a külhanî mirasyedi bozuntusu gibi gezip tozmaya kalkıyorsun? Hacivat, biz her şeyi öğrendik, herşeye alıştık fakat, hâla tasarrufa alışamadık, hisapla para harcamayı öğrenemedik gitti vesselam!

Beyahu!

Lügat paralamak merakından geç,
Çevir şu Türkçeye dili beyahu!
Derleyip, toplayıp iyisini seç,
Alıştır yazarken eli beyahu!

Sual niçin dersin Türkçesi sorgu,
Neden söylemezsin kedere kaygu,
His denmez a gözüm, dururken duygu
Seylaba çevirme, seli beyahu!

Arapça, acemce karışık atıp,
Lâfı birbirine şöylece katıp,
Istılah kuyusu içine batıp,
Dedirtme kendine deli beyahu!

Söyliye söyliye dilde tüy biter,
Türkün kendi dili kendine yeter,
Türkçeyi hor gören düşmandan beter,
Görünür takkeden keli beyahu!

Âşık

İsmet Paşa Hz.

Manisa'daki müstakil meb'usluğa Manisa müntehibisanileri muhterem başvekililimiz İsmet paşa hazretlerini seçtiler. Bordur'daki mustakil meb'usluk yerinede kâtibi umumî Recep bey intihap edildi. Gerek İsmet paşa hazretleri, gerek Recep bey esasen fırka meb'usu oldukları için bu ikinci meb'usluktan istifa edeceklerdir. Manisa ve Bordur müntehibisanileri bunu tabiî görmelidirler. Hem intihap dairesi bu yüksek simaları meb'usları arasında görmek ister.. Fakat buna imkân yoktur. Onlar bütün memleketin meb'usudurlar.

Salâh Cimcoz bey de mustakil meb'us yerine Bolu,dan tekrar intihap edildi. O da istifa edecektir.

Yeni hapisaneler

Yeni ceza kanunu ağır hapse mahkûm olan mahkûmların müddetlelerini tek hücreli odalarda geçirmesini emrediyor. Henuz kanunun emrettiği şekilde yeni hapisaneler yapılmadığı içina ğır hapis mahkûmları da diğer adî mahkûmlar gibi hapisanelerde serbes geçiyorlardı. Adliye Vekâleti kanunun emrettiği şekilde hapisaneler yapılması için bütçesine tahsisat koydu. Ağır hapis mahkûmlarına mahsus olan tek hücreli taş hapisane İzmirde yapıl mağa başlanacaktır. Yeni ceza kanunundaki bu ağır hapis cezası çok müthiştir. Allah kimseyi oraya düşürmesin. Ağır hapis cezası yiyeceklerin vay haline

Her yer tekne!..

Köy delikanlılarından biri, rakı içtiğini evdekilerden gizlermiş. Bir gün anası ansızın odaya girince şişeyi saklıyamamış.

Anası:

— Nedir o içtiğin?

Diye sorunca:

— Hiç... Karnım ağrıyorda ilâç içiyorum..

Demiş.

Birkaç gün sonra annesi tekne başında şiddetli bir karın ağrısaına yakalanmış:

— Aman oğul.. Ver şu ilâçtan bir yudumda ben içeyim!

Diye yalvarmağa başlamış. Oğlu "olmaz! o sana yarar ilâç "değil„ dedise de dinlete memiş. Kadın, şişeyi diktiği gibi yarıya kadar yuvarlamış:

— Ooh.. Ne de güzel ilâçmış... İçim ısındı..

Dedikten sonra, eline tekneyi alarak neresi ras gelirse unları oraya elemeğe başlamış.

Oğlu:

— Aman ana, ne yapıyorsun, unları tekneye elesene...

Deyince kadıncağız şıkkırık şıkkırık göbek atarak:

— Aldırma oğul, demiş, şimdi bana her yer tekne!...

Misafirlerimiz

İngiltere kraliçesinin biraderi Lort cenaplarile zevcesi Prenses hazretleri Ankaraya misafir geldiler, Başvekil paşa hgzretleri lort cenaplarının şerefine bir ziyafet verdi. Ziyafette büyük millet meclisi reisi Kâzım paşa,, Recep bey, Safvet bey, heh'eti vekile azâları ve daha birçok zevat bulundu. Gazi hazretleri prensesle dansettiler. Türk inkilâbının büyüklüğünü yakından gürmek istiyen muhterem misafirlerimiye hoş geldiniz, deriz.

Süt işi

Şehir meclisi süt ışlerile meşgul olmak isteyormuş. Encümen İstanbul'da süt işinin halledilmesi hakkında bir mazbata hazırlamış. Belediyenin medenî şehirlerde olduğu gibi bu işi halletmesini istemeyen yoktur. Fakat geçen defaki gibi yüzüne gözüne bulaştıracaksa hiç el sürmese daha iyi eder.

MONOLOK

Bayram sevinci

Hey gidi çocukluk hey! Bugün bayram, bütün çocukların aklı gezmede eğlenmede! Bir mıktar evden birazda akrabalardan para sızdırabildin mi, gel keytim gel! İlerisini kim düşünür. Araba senin, otomobil senin, atlıkarınca senin, salıncak senin, sinema senin! Elbise yeni, ayakkapları gıcır gıcır, kese dolu, karın tok, düşün ce ok! İşte asıl bahtiyarlık! Acaba içimizde kaç binde bir kişi böyle olabilir? Yarını düşünmesin, eksiği olmasın, zevk ve sefası tam olsun, mümkün mü? Yüzde doksanımızı bayram geldi diyince bir düşüncedir alır. Kendi eksiğimiz şöyle dursun çolukçocuğun bayramlığını düzmek bile bu zamanda güç bir meseledir.

Hey gidi hey, çocukların aklı olsa da bahtiyarlıklarını anlıyabilseler! Fakat olmuyor ki!... İnsan çocukken büyük adam olmaya imreniyor. Büyüdü mü, o zaman da çocukluk gözümüzde tütüyor. Küçükken arasıra kitaplarda bu türlü yazılar görür de şaşardım. Çocukluğun sevilecek neresi var? Derdim. Asıl saadet büyük adam olmakta! Ne mektep var, ne ders var, ne dayak var. Para ceplerinde, hüküm ellerinde! İstedikleri yere giderler, istedikleri gibi eğlenirler. Çocukluk bir cesaret demektir. Hürriyet asıl büyüklerdedir. Meğer kazın ayağı öyle değilmiş. Mektep yokmuş ama, vazife varmış, dayak yokmuş ama, sırtlarında maişet denilen bir yük varmış. Ceplerindeki para kendilerinin değilmiş, ellerindeki hükmü istedikleri gibi kullanamazlarmış. Onlar da istedikleri yere gidemezler, istedikleri gibi eğlenemezlermiş. Eğer çocuk çocukluğun kadrini bilse, çalışmaz mı, haylazlık, huysuzluk eder mi?

Ne çareki insanların zamanı gaflet içinde keçiyor. Hatta hiçbir eksiği olmadığı halde bayram gibi sevinç günlerinde bile hiç yoktan bir mesele çıkarıp ta bayramı kendine zından eden ne yavrular vardır. Hiç unutmam, bir bayram bir horoz şekeri yüzünden bütün gün ağladımdı. Çocuklar ben tecrübe ettiğim için size nasihat ediyorum. Sözümü dinleyin, gezin, eğlenin, gülün! Ufak tefek şeyler için huysuzluk etmeyin, bu fırsat bir daha elinize geçmez ha!

İşçi Meb'uslar Çalışıyor!

İstanbul'dan intihap edilen işçi meb'uslar şimdiden çalışmağa başladılar. Bunlar meslektaşlarının ihtiyacını gösteren bir liste hazırlıyorlar. Bayramda arkadaşları arasında bir toplanma yapacaklar, bu toplanmada nelere ihtiyaçları olduğunu konuşacaklardır. İşçi meb'uslar mecliste bu esasa göre meslektaşlarının haklarını koruyacaklardır. Yeni Mecliste her sınıfın bir meb'usu bulunacaktır. Meclis hayatına ilk defa girecek olan işçi meb'uslarımızın meslekleri ve arkadaşları için çok faydalı olmalarını dileriz.

Tenzilâtlı satışlar

Bayram münasibetile bazı mağazalar tenzilâtlı satış yaptıklarını ilân ediyorlar. Ticaret odası bu gibi ilânlarla halkın aldatılmasına mani olmak için tenzilât yapmak istiyen mağazaların evvelce odaya haber vermesini şart koymuştu. Son günlerde ilân edilen tenzilâtlı satışlar da bu kaideye riayet edilmediği anlaşılmıştır.

Ticaret odası halkı aldatmak için tenzilât ilân eden bu mağazalar hakkında takibata karar verdi. Bu karar çok yerindedir.

İpek böcekçiliği

Bursada yeni yapılan böcek enstitüsünde fennî bir şekilde saklanan ipekböcegi tohumları satılmaya başladı. Şimdiye kadar köylüye vaktinden evvel tohum satılıyordu. Bundan başka enstitü köylüye satılan tohumları muayene etmektedir. Bu suretle köylüye hastalıklı tohum satılmasına mani olunmaktadır. Böcekçiliğimizin fennî bir tarzda ilerlemesi için yapılan bu tedbirleri taktir ederiz.

Çiçek sergisi

Mayısın 22 sinde Taksim bahçesinde bir çiçek sergisi açılacak. Birçok kimseler şimdiden sergi için müracaat ediyorlar. Zıraat bankası, ticaret bankası, ticaret odası, zahire borsası, İstanbul Vilâyeti ve İstanbul belediyesi 22 Mayısta açılacak bu sergi için mükâfatlar koydular. Müracaatların çokluğundan serginin kâfi gelmiyeceği anlaşıldı. Yeri daha genişletiliyor. Zırart odası, sergiye gönderilecek eşya için vesaiti nakliyeden tenzilât yapılması hakkında hükûmete müracaat etti. Fakat kanun müsait olmadığı için bu teklifi kabul edilmedi. İlerde meclise bunun için bir kanun teklif edileecektir.

Çiçekçilik bazı memleketlerin bellibaşlı servetini teşkil eder. Bu san'atın ilerlemesi için himaye edilmesini memnuniyetle karşılarız.

Görmüyorlar mı?

Sultan Mahmut türbesinin arkasındaki set üstünde bulunan evlerin lâğımı umumî caddeye akıyor. Günlerdenberi buradan gelip geçenlerin midesi bu pis manzara ile bulanmaktadır, Kokusu şehir meclisine kadar gelen bu lâğım akıntısını acaba şehirin sıhhat ve temizliğini korumakla mükellef olan belediye memurları görmüyor mu?

Tütünler

Bankalara rehin bırakılmış tütünlerin satın alınması hakkındaki hükûmetin kararı inhisar idaresine tebliğ edildi. İnhisar idaresi geçen pazartesinden itibaren bu tütünlerin satın alınmasına karar verdi. Şimdilik satın alınacak tütünler İzmir, Samsun ve İstanbuldaki tütünlerdir.

Zehirlendiler!

Evvelki gün Çemberlitaştaki mahallebici dükkânında oturan dört erkek, üç kadın yedi kişi havagazile zehirlendiler. Havagazinin musluğu açık bırakılmış olduğu için bu yedi kişi çıkan gazla zehirlenip oldukları yere yığılıvermişlerdir. Vak'a polise haber verilmiş erkekler ve kadınlar hemen hastanelere kaldırılmışlardır. İstanbulda hava gazı yüzünden zehirlenip ölenler çok oluyor. Büyük apartmanlardaki banyolarda havagazından birçok kimseler öldü. Gaz şirketi müşterilerine gazın tehlikesini iyice anlatmalıdır. Dikkatsizlik deyip geçivermek olmaz!

Ucuz çoraplar

İstanbulda ucuz çoraplar satılıyor. Bunların içinde bozuk mallar olduğu gibi cinsi iyi olanlarda vardır. Bunlar 25kuruşa kadar satılmaktadır. Gümrüğü 25 kuruş eden bu çorapların nasıl bu fiata satıldığına dair tahkikat yapılıyor. Gümrük idaresi bu cins malların geçmediğini söylüyor. Şu halde bu işte mühim bir dolap çevrildiği anlaşılıyor. Bakalım ne çıkacak?

MEMLEKET HABERLERİ

Ordu futbol şampiyonu

Selimiye 1 inci fırka 1 inci tabur ordu şampiyonu futbol takımı bir arada

Romanyalı postacılar

Romanyalı postacı misafirler İstanbulu ziyarete geldiler; İstanbulda posta idaresinde bir hafta misafir kaldılar.

İstanbulda da bağcılığa çalışılıyor

İstanbulda da bağcılığa çok ehemmiyet veriliyor. Eyüpte Topçularda Numune Amerikan bağı sahibi Remzi efendi kendi bağı için Amerikan çubukları ile aşı yapıyor

Hariçteki yavrularımız

Kıbrıs Lefkoşede Viktorya Kız lisesi 7 inci sınıf talebeleri X işaretli müdür Melâhat hanımdır.

Hariçteki yavrularımız

Kıbrıs Gönyeli kariyesi ilk mektep yavruları bir arada.

Sıcaklar başladı

Bir haftadan beri sıcaklar devam ediyor. Seyyar ayrancılar, sucular, şerbetçiler bardağı kırk paraya şerbet satıyorlar.

Hediyelerimiz

21-3: Mendil — Beşiktaş şenlikdede silâhhane sokak 20 numarada Abdullah ef.

22-38: Çay — İstanbul Mercan tayifçiler sokak No 88 Hüseyin ef.

23-37: Dişfırçası— Binbirdirek hoca Rüstem No 11 Vehbiye H.

24-107: Tarak — Kadıköy senjorj mektebi sınıf 5 Mehmet İsmail ef.

25-12: Dişmacunu Karagümrük muhtesip iskender mahallesi bostan sokak No 20 Hatice H.

26-26: Ayna—İstanbul 17 ilk mektep muallimi Yaşar B.

27-2: Krem — Cağaloğlu şeref sokak Ebuzziya matbaası karşısında No 28 Pakize H.

28-62: Çorap — Üsküdar Evliya hoca mahallesi No 16 Hüsnü ef.

29-41: Malatya orta mektep son sınıf talebesinden No 22 Abdullah ef,

30-437 Çay — İstanbul Çarşı başında No 60 Saraç Raşit ef.

- Bitmedi -

TÜRKİYE SANAYİ ve MAADİN BANKASI

Fabrikalarına ait YERLİ MALLAR PAZARI

Mağazasında münhasiren yerli fabrikalar mamulatından ipeklik ve döşemelikler, yünlüler, battaniyeler, kalın bezler metin ve zarif bavul ve çanta kunduralar ve saire toptan ve perakende olarak satılır

SİNEMA

Yıldızlarla Gazeteciler Kavgada!

Hollyvood'da sinema yıldızlarile gazeteciler arasında fena bir kavgadır başlamış. İş için için kızışmış, alevlenmiş, nihayet bir ilânı harple neticelenmiş.

Eskiden Amerikan gazeteleri yıldızların hususî hayatlarına dair bin türlü tafsilât verirken artistlerin yalnız hoşa gidecek taraflarından bahseder, kusurlarını hiç karıştırmazlardı. Halbuki şimdi bu adetlerini değiştirdiler. Şimdi gazeteler yıldızların kirli çamaşırlarını ortaya atmaktan çekinmiyorlar. İşte bütün kavga buradan çıkıyor.

Berry Narton

Janet Gaynor

Kavgaya ilkönce yıldızlar başlamışlar. Gazeteciler öteden beri yıldızlarla görüşmekten zevk alırlardı. Yıldızlar bu işten usandılar mı, nedir? Son zamanlarda yıldızları yan çizmeğe başladılar, istiskal ettiler, aksi zamanlarda, bilhassa yemek vakitlerinde randevu vermeğe başladılar. Bahusus yıldızlar çok uzak ve hücra köşelerde otururlar. Onun için gazeteciler çok geç yemek yemek mecburiyetinde kalıyorlardı. Bilhassa Evelyn Brent gazetecilere böyle azizlik etmekten çok hoşlanırmış.

Klara Bow

Gazetecilere azizlik eden yıldızlardan biri de Billie Dove'dur, Billie Dove bir gün bir gazeteciye öğle vakti randevu vermiş. Kendisi geniş bir divanhanede kabul etmiş.

Uşaklar ortada mükellef bir sofra kuruyorlarmış. Bu aralık Billie Dove misafirlerinden müsaade istedi, gazeteciyi bir köşeye çekti. Kendisine üç saat kadar beyanatta bulundu. Bu esnada misafirler afiyetle yemek yediler. Billie Dove beyanatı bitince, açlıktan gözleri kararan gazeteciye bir lokma yemek vermeden başından savdı.

Gazetecilerle yıldızı bir türlü barışamıyan yıldızlardan biride Evelyn Brent'tir. Bu meşhur sinema yıldızı ötedenberi gazeteci milletine yapmadığı eziyeti brakmaz. Bir gün Evelyn Brent evine bir gazeteciyi kabul eder. Adamı iki saat kadar beyhude şeylerle oyalar, söyliyeceği sözü söylemez. Bu esnada da havanın gitikçe karardığını da gördüğü halde adamı nihayet yağmur başlayıncaya kadar tuttuktan sonra dışarıda bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken baştan savma iki cevapla mülâkatı keser: " — İşte budakar!„ diyip işin içinden çıkar!

Billie Dove

— Adamcağız bittabi etrafta binecek bir otomobil bulamaz ve yağmur altında ıslanırken bütün sinema yıldızlarına lânet okuyarak Hollyvood'a döner.

Mamafi gazetecilerle iyi geçinenler de var. Meselâ, Janet Gaynor'la Berry Norton.

Billie Dove Amerikan gazetecilerine açıktan açığa ilânı harbetmiştir. Klara Bow'a gelince o bu muharebede bitaraf kalanlardandır.

Sinema dedikodusu

Büyük bir Fransız sinema kumpanyası sinema müdürleri tarafından neşredilmekte olan bir mecmuada meraklı bir anket açmıştır. Anketin mevzuu şudur :

— Sesli sinema hakkındaki fikirleriniz nedir.

Sesli sinemanın lehinde olanlar da var, aleyhinde olanlar da.. Fakat hangi taraftan baskın olduğu belli değil. İşte bu meraklı anket herkesi bu meraktan kurtaracak !

Sevimli sinema aktörü Ramon Novaro gayet iyi piyano çalmasını bilir. Bu sazı o kadar iyi çalar ki meselâ bir dans havası çaldığı zaman insanın kalkıp dans edeceği gelir. Ramon Novaro bu suretle birçok meşhur meslekdaşlarını, bilhassa eskiden Rodolf Valentino ile Dolores Del Rio'yu çok defalar oynatmıştır.

Lâkin sinema yıldızları içinde iyi piyano çalan yalnız Ramon Novaro değildir. Wagstoff ismindeki genç aktörde mükemmel bir piyanistti. Michigon darülfününunda tahsil etmiş olan Wagstaff genç yaşında aktörlüğe, onunla beraber piyanoya başlamıştır.

Joseph Wagstoff aynı zamanda gayet iyi şarkı söylediği için sesli filimler de çevirmeğe başlamıştır.

Güzel Fransız yıldızı Lily Damita Son zamanlarda Metro - Goldvin sinema şirketine girmiştir. Meşhur yıldız üç büyük flim çevirecektir.

" Milletler şarkısı „ için yapılan beste müsabakasında Almanya ile Belçika birinci, Fransa ikinci gelmiştir.

Şikâyetler

Bürhaniye hapisanesi

§Bürhaniye cinayet hapishanesi mahkûmları namına Abdurrahman oğlu Kâzım imzasile aldığımız şikâyet mektubunu aynen basıyoruz:

— Mahbus bulunduğumuz Bürhaniye hapishanesinin yüksekliği onbeş metre olduğu halde tavanı yoktur. Yattığımız yerden yıldızlar görünür. Bu bina içinde insanlar değil hayvanlar bile yaşayamaz. Vaktile Gazhane olarak yapılmış olduğundan birçok kişi kışın aldıkları soğuk neticesinde birer, birer mahvolup gidiyorlar. Kışın soğuklarını geçirdiğimiz halde yaz geldiği vakıt bulunduğumuz bodrumun bahçesi olmadığından gece gündüz doksan mevcut ayni mahalde ve onbeş metre yüksek yirmi metre uzunluğunda olan hapishanede birbirimiz üzerine yatmaktayız. Bu vaziyetimizi gören doktor bey bu hapishanede insanlar üç seneden fazla yaşamaz, yaşasada çıktıktan sonra bir işe yaramaz demiş ve rapor vermiştir. Bizlerde bu vatanın evlâdıyız. Vaktile bu vatana hizmet etmiş ve edecek kimseleriz. Felâketzedeyiz haini vatan değiliz. İçimizde göğsünü düşmana karşı kale gibi kullanmış birçok kişi vardır. Aramızda on, onbeş seneye mahkûm olanlar varsa da üç seneye mahkûm bulunan birçok gençte mevcuttur. Üç sene sonra bu gençlerden ne hizmet beklenir. Bu tavansız havlusuz bodurumda kışın soğuktan yazın havasızlıktan adeta mahva mahkûm edilmiş gibiyiz. Eğer bulunduğumuz hapishaneye tavan ve avlu yapılmazsa içinde bulunanlar hep ölecek mahvolacağız. Ölüm her nekadar allahın emri isede böyle vakıtsız olursa pek hoşa kitmez. Acaba bu ölümden kurtulmağa bir çare yok mudur?.

Karagöz — mahbusların sıhhat ve hayatlarının korunması lâzımdır, eğer yazıldığı gibi ise buna bir çare bulunmalı, nazarı dikkati celbederiz.

Sıhhî Nasihatlar

119 — Beyni bozuk, kalbi çürük, seciyesi koruk olan insan, hayatının kıymetini bilmiyerek intihar eder, kendi kendini delicesine öldürür!

120 — (İnsan hayatı), (ınsan sıhhatı!), (İnsan kolu), milletin terakkisi için en lâzımlı bir temeldir. Bu hususta israf ve tedbirsizlik yapılırsa (aile hayatı) tedricen söner. İstikbal karanlık olur.

Zehirden Sakınınız!

İnsan evinde hiç ummadığı şeylerden zehirlenebilir!

Zamanımızda hazır ilâçların ne kadar bollaştığına dikkat etmişsinizdir. O derecede ki hazır ilâç yapıp satmak ayrıca bir san'at halini almıştır.

Çocuklara oyuncaklarını yalatmayınız!

Hazır ilâçların her çeşidi, her derde karşı olanı vardır. Bunlar küçük kutular, küçük camborular içinde deyirmi haplar halinde veya irili ufaklı şişelerde su halinde satılıyor Bu ilâçları hemen herkes kullanıyor. Zamanımızda hemen hiçbir ev yokturki bir dolabında bir tüp aspirin, bir kutu kinin bulunmasın.

İş bu sekle gelince evlerde başka bir tehlike baş gösteriyor: zehirli ilâç tehlikesi!

Her aile sahibini düşündürecek ciddi bir mesele...

Çünkü hazır satılan ilâçların birçoğunda keskin zehirler vardır. Bu zehirler az mıktarda alınırsa insana zarar vermez. Fakat çok mıktarda alınırsa insanı öldürebilir. Bahusus büyük bir adam için yapılmış içinde zehirli bir madde bulunan bir ilâç küçük bir çocuğu öldürebilir.

Amerikada ölen çocuklardan bir kısmının, evde ele geçirdikleri meselâ Strikinin gibi zehirli bir ilâcı bilmeden ağızlarına götürmeleri yüzünden öldükleri anlaşılmıştır. Bahusus bazı içinde zehir bulunan ilâçlar acı oldukları için şekerli hap halinde satılırlar. Küçük bir çocuk bunu eline geçirince şeker diye yer ve neticede ölebilir. Müshil şekeri kutusunu eline geçirip dört beş şekeri birden yedikten sonra müthiş bir ishale tutulan ve bu yüzden hayatları tehlikeye giren çocuklara az mı tesadüf edilir?

Asıl fenası hazır ilâçların evsafını ve nasıl kullanılacağını anlatan tarife kâğıtları ekseri okunmadan atılır. Bu suretle ilâcın ne çeşit şey olduğunu değil çocuklar, evdeki büyükler de bilmezler.

Diğer bir mesele daha vardır: hazır ilâçların içinde zehirli madde bulunduğu halde bunu yapan fabrikalar kutu veya şişelerin üstüne "zehirlidir„ yaftasını yapıştırmazlar. Çünkü böyle bir yafta ilâcın piyasada sürümüne mani olur.

Maamafih evlerde zehirlenme vak'alarının hepsi hazır ilâçlardan çıkmaz. Çocukların ellerine verilen oyuncaklarda bazan tehlikeli vak'aların çıkmasına sebep olur. Ekseri madenî oyuncaklar kurşun boyası ile boyanır. Küçük çocuk herşeyi ağzına götürdüğü gibi oyuncağı da ağzına sokar ve yalar. Bu suretle boyanın içindeki kurşun çocuğun midesine iner, zehirlenmesine mani olur. Bahusus ucuz oyuncaklara sürülen âdi boyalarda fazla kurşun vardır. Beyaz boyalı oyuncaklar, diğer renkli oyuncaklardan daha tehlikelidir. Çünkü beyaz boyada fazla mıktarda beyaz kurşun bulunur. Amerika da bir sigorta şirketi tarafından tutulan istatistik oyuncak boyasından bır çok çocukların zehirlendiklerini göstermiştir.

Üstü şekerli ilâçlar çocuklar için büyük bir tehlikedir!

Amerika'da Virjinya'da bir pasta yiyen beş kişi ağır surette hastalanırlar. Pasta tahlil edilir. İçinde Arsenik denilen müthiş zehir bulunduğu anlaşılır. Bu öldürücü maddenin pastaya ne suretle karıştırıldığını meydana çıkarmak için uzun uzadıya tetkikat yapılır. Neticede: Mıtfak rafında duran bir paket beyaz fare tozunun una benzediği için yanlışlıkla una karıştırıldığı anlaşılır.

HASRET KAVUŞTURAN

§ Bursada Ahmet bey mahallesinde 43 numaralı hanede Nazire hanım imzasile:

— Oğlum Bursalı Ahmet çavuş oğlu Mehmet fırka 2 alay 62 istihkâm bölüğünde yazıcı idi. Şimdiye kadar hayat ve mematından haber alamadım. Arıyorum.

§ Edirnenin lalapaşa yağcılı köyünden molla oğullarından Hasan imzasile:

— Balkan harbinden iki sene evvel Ortaköy kazası papas köy hanında oturan ismini bilmediğim bir yüzbaşıya evlâtlık olarak verilen molla oğullarından Hasanın kızı kardeşim Ferihayı arıyorum.

§ Adapazarı zafer kıraathanesinde garson Hasan oğlu Mehmet imzasile:

— İzmirin büyük fırtına ve sellerinden sonra kendisinden hiç haber alamadığım biradarım Selânik muhacirlerinden Nuriyi arıyorum.

NELER OLUYOR?

Yeni Tayyarecilik

Rüzgârdan istifade suretile uçan tayyareler gittikçe çoğalmaktadır. Bu tayyareler için ayrıca bir takım tertibat vücuda getirmektedir. Bu tertibat sayesinde hava içinde kayan motörsüz tayyareler, motörlü tayyareler kadar mükemmel olabilecektir. Bu maksatla Washingoton'da Motörsüz Tayyareler Kulübü isminde bir kulüp teşekkül etmiştir. Bu kulüp azası motörsüz tayyarelerle hergün yeni yeni tecrübeler yapıp tayyareciliğin bu yeni şubesini ıslah ediyorlar.

Diğer taraftan tayyarelerin gürültüsünün önüne geçmeğe çalışıyorlar. Tabiî hikmet ilminde bir kaide vardır. Aynı kuvvette iki zıt ses birbirine karışırsa birbirini yok ederler. İşte bundan istifade ederek İngilizler sessiz tayyare yapmağa çalışıyorlar. Bunun için her silindirin "eksos„ borusuna münasip boyda hususî borular ilâve ediyorlar. Birinin gürültüsü ötekinin gürültüsünü kesiyor. Pervanenin kolları da muhtelif şekillerde yapılıyor, birinden çıkan sesi öteki bastırıyor.

BİLGİ DAĞARCIĞI

Temirlenk

Dünyanın en meşhur cihangirlerinden olan Temirlenk hicrî 736 da Semerkant civarında doğmuştur. 770 te hanlığını ilân etmiş, sonra Harzem ve Kaşgır ve bütün Maveraünnehri zaptetmiş. 800 senesinde Hindistan üzerine yürüyüp Dehliyi ve Hindin ekseri taraflarını zaptemiş, dönüşünde Azerbaycandan geçip Çerkezistanı zaptedip birçok esir almış, Ankarada Yıldırım Beyazıdı esir etmiş, Bağdat ta katliâm yapmıştır. Nihayet 20.000 asker toplayıp Çin'e doğru yürümüşse de yolda ölmüştür. Temirlenk 736 da doğup 807 de ölmüştür.

Temirlenk gayet zalim ve çok kan dökmüş olmasına mukabil âlim bir adamdı. Âlimleri de severdi. Tahrip ettiği yerlerden topladığı eserlerle Semerkand'ı imar etti, birçok medreseler, kütüphaneler yaptırdı. Temirlenk kendi tercümei halini yazmış ve bu eserinde yaptığı zulmü mazur gösterecek sebepler ileri sürmüştür. Kendisi topal olduğu için "Topal Demir„ manasına gelmek üzere kendine Temirlenk denilmiştir. Temirlenk tercümei halini Çagatayca yazmış, bu eser sonra Farisîye ve daha bazı Avrupa lisanlarına tercüme edilmiştir. Temirlengin zalimliğine dair birçok rivayetler vardır.

Temirlengin, ekseri cihangirler gibi birçok kanlar dökerek zaptettiği ölke uzun zaman bir devlet halinde kalamamış, Torunları arasında ihtilaflar çıkmış ve bunlar birbirlerine karşı açtıkları harplerde maktul düşmüşlerdir. Mamafih Temirlenk ailesinin bir kısmı yakın zamanlara kadar Hindistan da saltanat sürmüşler, hükümdarları Avrupada büyük Mogol diye anılmıştır.

Temirlengin dört oğlu vardır. en büyüğü Gıyaseddin Cihangir babasının hayatında 20 yaşında ölmüştür. ikinci oğlu Muammereddin babası tarafından Paris hâkimi nasboiunmuş, sonra Kürdistanda katlolunmuştur. Üçüncü oğlu babası tarafından Azerbaycan, Irak tarafına hâkim tayin edilmiş ve babasının vefatından sonra üç sene saltanat sürmüştür. Temirlengin asılvarisi dördüncü oğlu Miracüddin'dir.

HALK SÜTUNU

§ Kemal paşa nahiyesinde Ahmet Hamdi efendiye:

— Şimdi mektepler kapalıdır, hiçbir yere almazlar, mektepler açıldığı zaman geceyatısı mekteplerinden birine parasız kabul edilmek için müracaat edersin.

§ Halep B. N. Şimendifer idaresinde makinist Hasan Davut efendiye:

— Göz tabibi Esat paşa ile Niyazi İsmet beyleri tavsiye ederiz. Bunun için İstanbula gelmek lâzımdır. İstanbula gelirsen bu ayarda daha kıymetli bazı doktorlar daha bulursun.

§ Fatihte Behçet efendiye:

— İşsizlere iş bulmak için resmî teşkilât yoktur. Bu iş şimdilik belediyelerin vazifeleri arasine girer. İş arayan kimseye çalışmak istediği işe ait kurulan bir cemiyet varsa, kendi de o cemiyetin azasından ise cemiyete müracaat edip iş iste, değilse san'atına, liyakatına göre şahsî teşebbüsün ile iş arayıp bulmaktan başka çare yoktur. Yeni Mecliste işçi meb'uslarımız vardır. Onlar sizin gibilerin haklarını elbette koruyacaklardır.

PİLEVNE

MUHARRİRİ: KEMALETTİN ŞÜKRÜ — KARAGÖZÜN TEFRİKA No. 29

Bütün bu entrikalar Ağustosun ilk günlerinde ve Pilevne bozgunundan sonra oluyordu. Hem bu sırada Rus karargâhı mühim ve korkunç bir haber aldı.

— Türkler Şıpkaya hücum edeceklermiş.. Hazırlık yapıyorlarmış..

Baş kumandan evvelâ bu habere inanmadı.

— İmkânsızdır. Dünyada hiç bir kuvvet.. hiç bir ordu yoktur ki Şıpka gibi hücumu ve zaptı güç, imkânsız bir yere hücum etsin..

Dedi. Baş kumandanın hakkı vardı. Çünkü Şıpka boğazı öyle bir mevki idi ki hücumla zabtı harp âleminin kabul etmiyeceği kadar çetindi. Üç, dört bin yükseklikte, tepeleri sivri, tamamen kayalarla kaplanmış birçok dağlar gözünüzün önüne gelsin.. Değil muharebe zamanında, âdi zamanda bile yürüyerek çıkılması güç bir yer..

Bu dağların tepesinde olan tek bir kişi, kendisine en ufak bir zarar gelmeden aşağıdan gelen yüz düşmana, hatta iki saatlik mesafeden ateş açabilir ve yüz kişiyi temizler. Hatta düşmanı yukarı çıkartmamak için bazan silâha da lüzum yoktur. Tepede bulunan adam kolaylıkla ele geçirebileceği büyük taşları aşağıya doğru yuvarlarsa bu taşlar rasgeldikleri insanları yirmi kişi, otuz kişi olsalar ezer, mahvederdi. Şıpka boğazını ve tepelerini ele geçiren Ruslar birkaç defa bu usule müracaat etmişler ve muvaffak ta olmuşlardı. İşte Türklerin hücumu haber verildiği zaman Rus karargâhının ve Moskof başkumandanlığının düştüğü hayret bu sebeptendi.

Fakat bu hayret ne kadar büyük olursa olsun, Moskofların ve kâinatın imkânsız gördüğü bu işi Türk orduları yaptı. Avrupalılar bu tarihe kadar Türklerin yalnız müdafaadaki cesaretlerini tastik ediyolar, taarruz etmekte ise gevşek ve bilhassa açık hücumla istidatsız oldukları fikrini besliyorlardı. Halbuki "Şıpka„ da hücumlar bu fikrin yanlışlığını Türk cesaret ve kahramanlığı ile beraber meydana koydu.

Şimdi tarihe şerefle geçen bu hücumların kısa tafsilâtını verelim:

Şıpkanın Türkler eline geçmesini Moskofların istememesi kadar vardı. Eğer burasını Moskof ordusu kaybedecek olursa muharebede kaybetmiş sayılırdı. Çünkü Süleyman paşa, Mehmet Ali paşa ve Osman paşanın orduları birleşecekti. Ruslar Osman paşanın hcumundan yılmışlardı. Şimdi de Süleyman paşanın hücumundan korkuyorlardı.

Derhal Şıpkaya kâfi mıktarda imdat yolladılar.

Türk kahramanları işte böyle korkunç yollardan Şıpka tepelerine tırmandılar.

Süleyman paşanın ordusu Ağustosun altıncı günü (Hain köy) den hareket etti. Ertesi günü (Kızanlık) a geldi. Kızanlık ile Şıpka boğazı arasında birkaç büyük Rus suvarisine tesadüf ederek bunları kolayca tepelediler. Aynı gün Süleyman paşa bir harp meclisi kurdu. Taarruzu nasıl yapacaklarını kararlaştırdılar.

Süleyman paşa Şıpkaya iki kol üzerinden yürüyecekti. Birinci kol sahte hücum icrası ile Şıpka istihkâmlarında bulunan Rusların tekmil kuvvetlerini kendisine çekecek ve o esnada asıl hücuma memur olan ikinci kol ileri taarruza geçecek ve Rusları bulundukları mevkilerden tardedecekti. Sahte hücuma memur olan kol Salih paşanın idare ettiği koldu ki sekiz taburdu.

Bu kol, Şıpka boğazının ağzında bulunan bir hana kadar ilerliyecek ve buradan boğaza hakim ve dağların tepesinde bulunan (Asot Nikola) isimli mevkii almak niyetinde olduğunu düşmana inandıracaklardı.

Bu plânın tatbiki günü Ağustosun dokuzu sabah erken olarak tesbit edildi.

Rusların Şıpkada otuz bin kişilik kuvveti vardı.

Hücum başladı. **(Bitmedi)**

Müdürü Mes'ul Orhan Seyfi — Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.